

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2010

Säätiön tehtävä ja hallinto

Vuonna 2010 Pelitoiminnan tutkimussäätiö tuki ja edisti ennakkoluulotonta tutkimusta rahapelaamisesta yhteiskunnallisena ja kulttuurisena ilmiönä.

Säätiö palveli tutkijoita kasvavan monitieteisen tutkimusalan yhtenä kotimaisena yhdistäjänä. Säätiö profiloitui suomalaista tieteellistä tutkimusta kansainvälisesti ja tuki keskustelua rahapelaamisesta tarjoamalla luotettavaa tutkimustietoa.

Toimintaa rahoittivat sen perustajaorganisaatiot Raha-automaattiyhdistys (RAY), Veikkaus Oy ja Fintoto Oy. Säätiön toimintaa ohjasivat tieteen kriteerit, toiminnan riippumattomuuden periaate ja läpinäkyvyys. Säätiö on sitoutunut hyvän säätiötavan noudattamiseen ja oli Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan jäsen vuonna 2010.

Säätiön hallituskauden 2008-2013 puheenjohtajana jatkoi varatoimitusjohtaja Hannu Salokorpi RAY:stä ja varapuheenjohtajana kehitysjohtaja Jari Vähänen Veikkauksesta. Hallituksen jäseniä vuonna 2010 olivat toimitusjohtaja Ilmari Halinen (Fintoto), viestintäjohtaja Ilkka Juva (Veikkaus), varatoimitusjohtaja Pertti Koskenniemi (Fintoto) ja rahapelitoiminnan johtaja Janne Peräkylä (RAY). Hallituksen sihteerinä toimi Säätiön asiamies, varatuomari Pekka Ilmivalta.

Toimitusjohtaja Markku Breider Fintotosta korvasi hallituksessa Halisen syksyllä 2010 tämän siirryttyä muihin tehtäviin. Hallituksen sihteeriksi vaihtui Säätiön uusi asiamies, filosofian maisteri Anssi Airas.

Säätiön hallitus kokoontui neljä kertaa vuonna 2010. Hallitukselle laadittiin työjärjestys-

Tutkimusjohtaja, professori Pauliina Raentoa avusti tutkimusharjoittelija Lassi Härmälä (Helsingin yliopisto). Viestintään liittyvissä kysymyksissä opastivat yhteyspäällikkö Tuula Lehto RAY:stä ja projektipäällikkö Henna Norberg Perfectosta.

Säätiön toimitilat olivat Helsingin keskustassa osoitteessa Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki. Säätiön internet-sivujen osoite on <http://www.pelisaatio.fi/>.

Tieteellinen neuvottelukunta

Säätiön tieteellinen neuvottelukunta koostuu asiantuntijoista, jotka avustavat tutkimusjohtajaa Säätiön tieteellisten tavoitteiden ja linjausten toteuttamisessa.

Ensimmäisen neuvottelukunnan kolmivuotinen toimikausi 2008-2010 päättyi toimintavuoden lopussa. Jäseniä olivat professori Olli Alho (Helsinki), professori Hannu Itkonen (Jyväskylän yliopisto), professori Kai Kalima (Helsingin yliopisto), VTT Pasi Mäenpää (Helsingin yliopisto), professori Frans Mäyrä (Tampereen yliopisto), professori Matti Peltonen (Helsingin yliopisto), professori Pekka Sulkunen (Helsingin yliopisto), VTT Tuukka Tammi (A-klinikkasäätiö), professori Matti Virén (Turun yliopisto) ja professori Leif Åberg (Helsingin yliopisto). He edustavat useita tieteenaloja ja asiantuntemuksen aloja.

Neuvottelukunta kokoontui kahdesti, toukokuussa ja joulukuussa. Tapaamisissa keskusteltiin muun muassa suomalaisen rahapelitutkimuksen edistämisestä sekä tieteen rahoituksen riippumattomuuden ja jääviyden kysymyksistä.

Tutkimusapurahat ja muut avustukset

Vuonna 2010 Säätiö jakoi apurahoja yhteensä 185 350 euroa. Apurahojen päähaku oli helmikuussa ja päätökset julkistettiin huhtikuussa. Loppukesällä haussa oli matka-apurahoja eurooppalaisiin rahapelikongresseihin Wienissä ja Visbyssä.

Säätiölle saapuneet hakemukset olivat korkeatasoisia ja kaikkia neljää apurahatyyppeä haettiin ja rahoitettiin. Alueellinen ja temaattinen jakauma oli laaja. Apurahoja hakivat niin nuoret kuin varttuneetkin tutkijat sekä miehet ja naiset.

Hakemusten käsittely seurasi hyvää tieteellistä tapaa ja tiedemaailmassa vakiintunutta vertaisarviointimenettelyä. Henkilökohtaisen työskentelyapurahan anomuksia arvioi vähintään kaksi asiantuntijaa tutkimusjohtajan lisäksi. Kolme lausuntoa pyydettiin hakemuksista, joilla oli yhteys Säätiön esimerkiksi tieteellisen neuvottelukunnan jäsenen opinto-ohjaussuhteen kautta. Arviointikriteerit ovat luettavissa Säätiön verkkosivulla suomeksi ja englanniksi.

Apurahat jakautuivat seuraaville Säätiöpalvelun luokittelun mukaisille aloille:

Kulttuurien tutkimus	19 800 € (4 myöntöä)
Taloustieteet	43 000 € (3)
Sosiaalitieteet	44 500 € (2)
Valtio-oppi	42 000 € (2)
Oikeustiede	2 500 € (1)
Maantiede ja aluetutkimus	11 000 € (1)
Historiatieteet ja arkeologia	22 550 € (3)
Yhteensä	185 350 € (16)

Lisäksi Säätiö lahjoitti 3 000 euroa Helsingin yliopiston Maple Leaf and Eagle -rahastoon, joka edistää Pohjois-Amerikan tutkimusta ja alan tutkijoiden kansainvälistä vuorovaikutusta.

Pelitoiminnan tutkimussäätiö oli yksi Suomalais-tsekkiläisen päihdetiedotusseminaarin sponsoreista Prahassa syyskuussa 2010. Lisäksi tuettiin Pohjois-Amerikan tutkimuksen kansainvälisen Maple Leaf & Eagle -kongressin ja Suomen Antropologipäivien ohjelmajärjestelyjä toukokuussa sekä järjestettiin muita tapahtumia ja kursseja:

Säätiön järjestämät kurssit ja tapahtumat

Monitieteisyyttä rahapelitutkimuksen esimerkin avulla käsittelevä luentosarja yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa toteutui 15.3.-6.5.2010. Kurssi "Monitieteisyyden ytimessä: näkökulmia rahapelaamiseen" toteutettiin useiden laitosten ja asiantuntijoiden yhteistyönä. Kurssin suoritti 12 opiskelijaa. Lisäksi luentoja seurasi 10-15 muuta kiinnostunutta. Kurssin pohjalta valmistellaan suomenkielisiä julkaisua.

Paikkatiedon kurssi "Rahapelaaminen Suomessa" geotieteiden ja maantieteen laitoksella Helsingin yliopistossa 17.3.-28.4.2010 sai Pelitoiminnan tutkimussäätiön avustuksella aihepiiriin liittyvää pelidataa neljältä rahapeliyhtiöltä. Aineiston hankinta todettiin valitettavan hankalaksi. Säätiö tuki kurssin järjestelyjä apurahalla helmikuun haussa.

Suomen Antropologipäivillä 8.-9.5.2010 järjestettiin sponsoroitu esitelmäsessio otsikolla "The Value of Gambling (Research)". Rahapelitutkimuksen ja antropologian suhdetta luotaavista esitelmistä vastasivat Perpetual Crentsil (Helsingin yliopisto), Jukka Jouhki (Jyväskylän yliopisto), Jani Kinnunen (Tampereen yliopisto) ja Riitta Matilainen (Helsingin yliopisto). Säätiön tutkimusjohtaja toimi puheenjohtajana. Esitelmiin perustuvan teemajulkaisun valmistelu käynnistyi englanninkielisen *Suomen Antropologi* -aikakauskirjan kutsusta.

Pelissätiö järjesti ja rahoitti Yhdysvaltain intiaanien kasinotoimintaa käsittelevän plenaryesitelmäsessio Pohjois-Amerikan tutkimuksen kansainvälisessä Maple Leaf & Eagle -kongressissa Helsingin yliopistossa 18.-21.5.2010. Esitelmän pitivät alan johtavat asiantuntijat, valtiotieteilijä Steven Light ja oikeustieteilijä Kathryn Rand Pohjois-Dakotan yliopistosta ja antropologi Kate Spilde San Diego State -yliopistosta Kaliforniasta. Onnistuneen kongressiohjelman ulkopuolella vieraat tapasivat suomalaisia rahapelitutkimuksen jatko-opiskelijoita ja tutustuivat Grand Casinoon.

"Rahapelaaminen: Eurooppa, yhteiskunta ja kulttuuri" -iltapäiväseminaari järjestettiin 22.10.2010 yhteistyössä Helsingin yliopiston Eurooppa-tutkimuksen verkoston NES:n kanssa. Tilaisuudessa keskusteltiin rahapelaamisen ja sen tutkimuksen merkityksestä ja mahdollisuuksista Euroopassa. Tilaisuuden pääesitelmöitsijät olivat arpajaishallintopäällikkö Jouni Laiho (Poliisihallinto), professori Olli Alho ja tutkimuspäällikkö Tuukka Tammi (A-klinikkasäätiö). Säätiön tutkimusjohtaja loi yleiskatsauksen suomalaisen rahapelitutkimuksen kehitykseen. Meneillään olevaa tutkimustaan esittelivät valtiotieteen tohtoriopiskelija Antti Myllymaa ja oikeushistorian dosentti Mia Korpiola Helsingin yliopistosta. Puheenjohtajana toimi johtaja Juhana Aunesluoma NES:tä. Osallistujia oli noin 40.

Suomen tiedekustantajien liiton järjestämässä tieteellisen artikkelikirjoittamisen koulutusiltapäivässä Helsingissä 24.11.2010 oli varattu kymmenen paikkaa rahapelitutkimuksen jatko-opiskelijoille. Tilaisuus oli suunnattu erityisesti nuorille tutkijoille.

"Rahapelitutkimuksen rajapinnat" oli aiheena Tampereella 8.-9.12.2010. Tapahtumalla edistettiin kotimaisten rahapelitutkijoiden keskinäistä verkottumista ja rahapelikentän laaja-alaista tuntemusta. Keskiviikon ohjelmassa oli opastettu tutustuminen RAY:n palvelutarjontaan Tampereen keskustassa sekä sosiaalista iltaohjelmaa. Torstaina Tampereen yliopistossa esittäytyivät professori Anja Koski-Jänneksen ja professori Frans Mäyrän tutkimusryhmät ja osallistujilla oli tilaisuus tutustua pelitutkimuksen hypermedialaboratorion tiloihin. Tilaisuudessa keskusteltiin rahapelitutkimuksen suhteesta addiktio- ja viihdepelaamisen ja sosiaalisen median tutkimukseen. Osallistujia oli yhteensä 30. Pelitoiminnan tutkimussäätiö korvasi tapahtumaan Tampereen ulkopuolelta matkustaneiden jatko-opiskelijoiden matka- ja majoituskustannukset.

Esitys suomalaisen rahapelitutkimuksen institutionalisoimiseksi

Vuoden 2010 kuluessa tutkimusjohtaja edisti ajatusta, että Suomeen perustettaisiin kansallinen rahapelaamiseen keskittyvä tutkimus- ja koulutusohjelma. Esitys pyrkii nuoren alan rakenteiden kehittämiseen ja jatkuvuuden turvaamiseen nykyistä tutkijakoulutusta laajapohjaisemmalla ja keskitetyimmällä rahoitus- ja toimintayhteistyöllä, johon osallistuvat koko kentän eri toimijat. Ajatuksena on keskittää tutkimustoimintaa monitieteiseen verkostorakenteiseen yliopistoympäristöön ja tuoda vahvemmin yhteen rahapelitutkimuksen eri osa-alueita, muuta pelitutkimusta ja addiktio- ja viihdepelaamisen tutkimusta. Tavoitteena on maksimoida tieteesvälisyyden ja laajaalaisuuden vahvuuksia, kohottaa suomalaisen rahapelitutkimuksen tieteellistä tasoa ja kansainvälistä näkyvyyttä ja varmistaa sen riippumattomuus alalla vaikuttavista intressiryhmistä.

Esityksen pohjaksi käytiin kesäkuussa keskustelu, johon tutkimusjohtajan kutsusta osallistuivat arvovaltaiset edustajat relevanteilta toimijatahoilta. Esitystä valmisteltiin konsultoimalla noin 40

asianosaisten toimialojen, tutkimuksen hankekoordinaation, kustannusalan sekä tiedepolitiikan ja -rahoituksen asiantuntijaa.

Läsnä tilaisuudessa olivat ja/tai tutkimusjohtajan tilaisuudesta laatiman muistion saivat

Neuvotteleva virkamies Kari Haavisto, Sosiaali- ja terveysministeriö
Tulosaluejohtaja Pekka Hakkarainen, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Kehittämiskoordinaattori Tapio Jaakkola, Peliklinikka
Professori Frans Mäyrä, Tampereen yliopisto
Johtaja Kari Paaso, Sosiaali- ja terveysministeriö
Tutkimusjohtaja Kari Poikolainen, Alkoholitutkimussäätiö
Varatoimitusjohtaja Hannu Salokorpi, Raha-automaattiyhdistys
Professori Pekka Sulkunen, Helsingin yliopisto
Kehitysjohdaja Jari Vähänen, Veikkaus

Keskustelussa saavutettiin yhteisymmärrys idean edistämisestä esityksen muotoon. "Esitys suomalaisen rahapelitutkimuksen institutionalisoimiseksi" (päivätty 20.10.2010) ja liitteinä olevat asiantuntijoiden tuenilmaiset toimitettiin peliyhtiöiden ja viranomaisten edustajille lokakuun päättyessä mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten.

Muu tuki tutkimukselle

Säätiö tarjosi vuodelle 2010 kolmen kuukauden pituisen kesäharjoittelupaikan tutkimusassistentille. Tehtävä edisti tutustumista tutkimuksen teon arkeen ja tuki harjoittelijan maisteriopintoja Helsingin yliopistossa. Tutkimusharjoittelija jatkoi tehtävässään syksyllä osa-aikaisena kahden kuukauden ajan.

Tutkimusassistentin tuella tutkimusjohtaja kartoitti ja kokosi tutkimuskäyttöön soveltuvia aineistoja, seurasi julkaisukenttää ja rahapelialan tapahtumia ja välitti niistä tietoa Säätiön verkkosivuilla ja verkostoissaan.

Säätiön käsikirjasto laajennettiin useilla nimekkeillä. Kirjojen ja lehtien lainaustoiminta oli vilkasta.

Tutkimusjohtaja antoi palautetta nuorille tutkijoille heidän tutkimussuunnitelmistaan ja avusti julkaisustrategioiden ja jatko-opintojen suunnittelussa. Tieteellistä tutkimusta tukevissa eri alojen asiantuntijatehtävissä tutkimusjohtajaa käyttivät European Research Council, European Science Foundation, Gaudeamus/Helsinki University Press, Helsingin yliopisto, Koneen säätiö, National Science Foundation (USA), Nuorisotutkimussäätiö, Suomen Akatemia, Suomen tiedekustantajien liitto, Venäjän ja Itä-Euroopan kansallinen tutkijakoulu sekä julkaisusarjat *Nations and Nationalism*, *Oikeus, Pelitutkimuksen vuosikirja* ja *Transactions of the Institute of British Geographers*.

Vuoden 2010 aikana tutkimusjohtaja kutsuttiin jäseneksi Elämä on parasta huumetta -järjestön Pelitaito-projektin ohjausryhmään.

Suunniteltu aineistonkeruuyhteistyö Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kanssa kariutui.

Tutkimusjohtajan tutkimustoiminta ja Säätiön tunnettuuden edistäminen

Tutkimusjohtajan oma tutkimus- ja julkaisutoiminta oli aktiivista ja kansainvälistä, muiden tehtävien rajoitusten puitteissa. Toiminnan pääpaino oli kansainvälisessä yhteistyössä, nuorten tutkijoiden tukemisessa ja tutkimus- ja julkaisuhankkeiden ideoinnissa ja ohjauksessa. Vuonna 2010 erityistä huomiota vaativat suomalaisen rahapelitutkimuksen kehittämisen suunnittelu ja kansainväliset arviointitehtävät. Tutkimusjohtajan omia kirjoituksia ilmestyi muun muassa lehdissä *Geografiska Annaler Series B*, *Political Geography* ja *Tieteessä tapahtuu*.

Lisäksi tutkimusjohtaja laajensi verkostojaan ja edisti Säätiön tunnettuutta kustannusalan luottamustehtäviensä yhteydessä. Tutkimusjohtaja palveli vuonna 2010 Elsevierin kustantaman *Political Geography* -lehden toimittajana, Suomen tiedekustantajien liiton ja Vuoden tiedekirja 2009 -palkintoraadin puheenjohtajana, Gaudeamus/Helsinki University Press -kustantamon kansallisen neuvottelukunnan jäsenenä, *National Identities* -lehden toimitusneuvoston jäsenenä sekä Helsingin yliopiston henkilökuntalehden *Yliopistolaisen* toimitusneuvoston jäsenenä ja kolumnistina. Toukokuussa tutkimusjohtaja osallistui Suomen tiedetoimittajain liiton jäsenmatkalle Krakovaan. Mediasuhteita vaalittiin myös suomalais-tsekkiläisessä päihdetiedotusseminaarissa Prahassa (syyskuu) sekä Suomen tiedekustantajien liiton kirjamessumatkalla Barcelonaan (lokakuu). Tutkimusjohtaja käytti vuonna 2010 useita kotimaisia ja kansainvälisiä puheenvuoroja, joissa mainittiin yhteys Säätiöön, käsiteltiin rahapelitutkimusta tai esiteltiin Säätiön toimintaa. Ohjelmassa olivat myös seuraavat esitelmät tai luennot:

Raento, P. & M. Meuronen (2010). Virtues of visualization: gambling in Finnish political cartoons. Gambling in the 21st Century: The Implications of Technology for Policy, Practice and Research -kongressi, Auckland, 24.-26. helmikuuta.

Raento, P. (2010). Visuaaliset aineistot monitieteisessä rahapelitutkimuksessa. Monitieteisyyden ytimessä -luentosarja, Helsingin yliopisto, 3. toukokuuta.

Raento, P. (2010). The value of gambling and its research: introduction and conclusions. Suomen Antropologipäivät, 11.-12. toukokuuta.

Raento, P. (2010). Rahapelitutkimuksen yhteiskunnallinen merkitys. Suomalais-tsekkiläinen päihdetiedotusseminaari, Praha, 9.-12. syyskuuta.

Raento, P. (2010). Tieteidenvälisyyden voima: rahapelitutkimus Suomessa. Kumpulan kollokvio, Helsingin yliopisto, 5. lokakuuta.

Raento, P. (2010). Rahapelaaminen, yhteiskunta ja kulttuuri. Rahapelaaminen: Eurooppa, yhteiskunta ja kulttuuri -seminaari, Eurooppa-tutkimuksen verkosto, Helsingin yliopisto, 22. lokakuuta.

Raento, P. (2010). The naming of gaming in Nevada. Center for Gaming Research, University of Nevada Las Vegas, Las Vegas, 18. marraskuuta.

Tutkimusjohtaja laajensi kansainvälisiä verkostojaan edellä mainittujen tapahtumien ja matkojen lisäksi Euroopan rahapelikongressi EASG:ssa Wienissä (syyskuu); Nevadan yliopiston Gaming Executive Development -ohjelmassa Tahoejärvellä, G2E-messuilla Las Vegasissa ja tutkimusvierailulla Nevadan yliopiston kampuksilla Las Vegasissa ja Renossa (marraskuu); vierailulla Gambling Complianceen Lontoossa (marraskuu) sekä Australian pelitutkijoiden NAGS-järjestön konferenssissa Queenslandissa (joulukuu). Kansalliset verkostot kehittyivät Kuninkuusraveissa Oulussa (heinäkuu), Rahapelitutkimuksen rajapinnat -tapahtumassa Tampereella ja THL:n monopoliseminaarissa Helsingissä (molemmat joulukuussa).

Tutkimusjohtaja esitteli Säätiön tieteellistä toimintaa Veikkauksen strategiselle johtoryhmälle sekä tuotti toimintaa esittelevää materiaalia RAY:n johdolle.

Säätiön toimialaan kuuluvista tapahtumista tiedotettiin Säätiön verkkosivuilla.

Tutkimusjohtajaa haastateltiin tai häneltä pyydettiin taustatietoja *Grand Casino Newsiin*, *Helsingin Sanomiin*, *Kalevaan* ja *Yliopistolaiseen*. Erityisesti hän suositteli suomalaisia yhteiskuntatieteilijöitä ja kulttuurintutkijoita haastateltavaksi rahapelaamisesta kiinnostuneille toimittajille ja organisaatioille.

Asiamies osallistui useisiin Säätiöpalvelun sekä muiden palveluntarjoajien järjestämiin koulutuksiin, seminaareihin ja tilaisuuksiin jossa käsiteltiin erityisesti säätiön hyvää hallintoa sekä vireillä olevaa säätiölain uudistamista.